

टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ, पुणे
ग्रंथपालन आणि माहितीशास्त्र निष्णात (M.Lib I.Sc)
परीक्षा : एप्रिल - २०२६
सत्र - १
विषय : माहिती संप्रेषण आणि समाज (ML24-115)

दिनांक : २९/०४/२०२६

गुण : १००

वेळ : दु. २.०० ते दु. ५.००

सूचना: १) उजवीकडील अंक त्या प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.

प्र.१	योग्य पर्याय निवडा	(१०)
१.	BIRPI ही संस्था ----- मध्ये WIPO या नावाने ओळखली जाऊ लागली. अ) १९५० क) १९८०	ब) १९७० ड) १९६०
२.	माहिती तंत्रज्ञान कायद्यांतर्गत ----- व ----- ला कायदेशीर मान्यता देण्यात आली. अ) Industrial & Literary क) Electronic Data Exchange & E-Commerce	ब) Patents & Copyright ड) वरीलपैकी नाही
३.	माहितीच्या विश्लेषणातून नवीन अनुमान अथवा निष्कर्ष काढले जातात यालाच ----- असे म्हणतात. अ) माहिती क) ज्ञान	ब) डेटा ड) शहाणपण
४.	----- ही वस्तुनिष्ठ असल्यामुळे विकता येते. अ) माहिती क) ज्ञान	ब) संशोधन ड) वरीलपैकी सर्व
५.	----- आणि ----- चा माहिती हा कणा असतो. अ) संशोधन आणि विकास क) व्यवसाय आणि उद्योगधंदे	ब) व्यवस्थापन आणि निर्णय ड) व्यवस्थापन आणि व्यवसाय
६.	माहिती म्हणजे ----- केलेला डेटा होय. अ) निर्मिती क) साठवणूक	ब) प्रक्रिया ड) एकत्रीकरण
७.	प्रथम आंतरराष्ट्रीय कॉपीराईट परिषद कोठे भरली ? अ) बर्ने क) अमेरिका	ब) जपान ड) भारत
८.	माहितीचे रूपांतर ही संज्ञा बिस्मन यांनी ----- या ग्रंथात प्रथम वापरली . अ) माहिती प्रणाली सेवा आणि केंद्र क) द पंजाब लायब्ररी प्रीमियर	ब) फाईव्ह लॉ ऑफ लायब्ररी ड) यापैकी नाही
९.	----- हा माहितीचा सर्वात लहान घटक आहे. अ) डेटा क) महत्व	ब) व्याप्ती ड) वरीलपैकी सर्व
१०.	----- यांनी पी. एच. डी पदवी सर्वप्रथम मिळवली . अ) डॉ. बी. बी कृष्णराव क) श्री. असादुल्ला	ब) एम विश्वेश्वरा ड) सयाजीराव गायकवाड

- प्र.२ थोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही २)** (३०)
१. वीपोनेट ची संकल्पना स्पष्ट करून त्यांची उद्दिष्ट विशद करा.
 २. माहिती संप्रेषणामधील अडथळे स्पष्ट करा.
 ३. माहिती संप्रेषणची व्याख्या सांगून त्याचे प्रकार स्पष्ट करा.
- प्र.३ सविस्तर उत्तरे लिहा (कोणतेही २)** (४०)
१. ग्रंथपालन एक व्यवसाय स्पष्ट करा.
 २. माहितीचे अर्थशास्त्र ही संकल्पना स्पष्ट करा.
 ३. ज्ञानाची व्याख्या सांगून त्याचे प्रकार व पायऱ्या स्पष्ट करा.
- प्र.४ टिपा लिहा (कोणत्याही २)** (२०)
१. डेटा, माहिती व ज्ञान
 २. माहिती व ज्ञान व्यवस्थापनातील समस्या
 ३. अंकीय ग्रंथालये

English Translation

Information Communication & Society (ML24-115)

- Q. 1 Choose the correct option** (10)
1. BIRPI became known as WIPO in _____.
a) 1950 b) 1970
c) 1980 d) 1960
 2. _____ and _____ were given legal recognition under the Information Technology Act.
a) Industrial & Literary b) Patents & Copyright
c) Electronic Data Exchange & E-Commerce d) None of the above
 3. The process of drawing new inferences or conclusions from the analysis of information is called _____.
a) Information b) Data
c) Knowledge d) Wisdom
 4. _____ is objective and therefore can be sold.
a) Information b) Research
c) Knowledge d) All of the above
 5. Information is the backbone of _____ and _____.
a) Research and Development b) Management and Decision
c) Business and Industry d) Management and Business
 6. Information is ----- data
a) Creation b) Process
c) Storage d) Consolidation
 7. First international copyright conference was held in _____.
a) Berne b) Japan
c) America d) India
 8. Information conversion was first used by Bisman in the book _____.
a) Information systems, services and centres b) Five laws of library science
c) The Punjab library Primer d) None of the above
 9. _____ is the smallest unit of information
a) Data b) Scope
c) Importance d) All of the above

10. Who acquired Ph. D in library science for the first time?
a) Dr. B. B. Krishnarao	b) M. Vishveshwara
c) Shri Adadullah	d) Sayagirao Gaikwad

Q. 2 Answer the following in short (Any 2) (30)

1. Explain the concept of WIPONET and its objectives?
2. Explain the barriers to information communication?
3. Define information communication and explain its types?

Q. 3 Answer the following in detail (Any 2) (40)

1. Explain librarianship as a profession.
2. Explain the concept of information economics.
3. Define knowledge and explain its types and steps .

Q. 4 Write Short notes (Any 2) (20)

1. Data, Information and Knowledge
 2. Issues in Information Management and Knowledge Management
 3. Digital Library
-